

Arrangementer/aktiviteter 2009.

1. **Fredag den 6. februar kl. 10,30.** Foredrag i Jethallen for KFUM og K's Idrætshold. Inger Merstrand fortæller om Jeppe Aakjærs tilknytning til Alheden og Karup-fladen, hvor forfatteren hentede inspiration til mange fortællinger og digte.
2. **Mandag den 16. februar kl. 19.** Filmfremvisning i Karup Bio i samarbejde med biografen. ”Sådan gjorde de engang...”. Film om gamle håndværk, som enten ikke eksisterer mere, eller som er helt anderledes i dag, f.eks. hjulmandens, smedens og bagerens arbejde. Billetter á 50 kr. inkl. kaffe m. brød kan købes 4. – 11. februar i Brugsen i Frederiks og på Karup Bibliotek.

Sådan gjorde de i gamle dage...

Film om gamle håndværk i biografen i Karup

I samarbejde med Karup Bio viser Lokalhistorisk Forening film om gamle håndværk mandag den 16. februar kl. 19. Her kan man se og evt. nikke genkendende til, hvordan bageren, smeden og snedkeren gjorde engang, før maskiner og teknik overtog størstedelen af det arbejde, som tidligere blev udført med håndkraft.

”Æ bysmed”s søn fortæller...

Mogens Nielsen, som er søn af ”æ bysmed”, Johs. Nielsen, der havde smedjen i Karup indtil sin død i 1959, vil fortælle lidt om, hvordan smedjen så ud, og hvordan arbejdet foregik i den gamle smedje, hvor Hosekræmmeren nu har sin forretning.

Engang var der mange små håndværkere i byen, og der var bl.a. to smedjer i byen. Det var ikke nødvendigt at køre andre steder hen hverken for at handle eller for at få udført et eller andet arbejde. Det hele kunne man få ordnet i selve byen, og folk kørte ikke udensogns for at få lavet noget.

Hvis vi går 60 år tilbage i tiden, bestod smedens arbejde stadig hovedsageligt i at reparere landbrugsmaskiner og sko heste, og bageren æltede stadig dejen med håndkraft.

Dengang var der ikke så mange penge mellem folk, så når noget gik i stykker, blev det repareret, til det ikke kunne mere. Anderledes i dag, hvor folk generelt har flere penge, og hvor meget bliver kasseret, selv om det ikke fejler noget, men hvor det på grund af den høje arbejds løn ofte er dyrere at få repareret end at købe nyt.

På filmen kan vi se, hvordan det foregik, når bageren midt om natten gik i gang med at bage; når smeden arbejdede ved essen med det rødglødende jern, og når snedkeren fremstillede et fint mahognimøbel helt fra bunden.

Karup Bageri. Her ses bageriet i Karup i 1942, da ejeren hed Sine Laursen, og sønnen Eigil stod for bageriet. Lige under den høje bagerskorsten skimtes den store luge, hvor igennem de 100 kg. tunge melsække blev hejst op og ind på melloftet. Herfra førte en nedstyrtnings-skakt ned til selve bageriet, der var indrettet, hvor der i dag er butik.

Bysmedjen i Karup. Desværre har vi ingen fotografier af bysmedjen i Karup, men vi har denne tegning fra 1941, tegnet af Henning Knudsen, søn af byens gartner. Sådan så den gamle smedje også ud, da Johs. Nielsen ejede den, og sønnen Mogens vil fortælle lidt om smedjen og om dengang, da det ikke altid gik helt så smertefrit at sko heste, som filmen viser.

Alle er velkomne, og billetter kan købes på biblioteket i Karup og hos brugsen i Frederiks. Billetpriisen er 50 kr., men så får man også både kaffe og brød med i købet.

3. **Tirsdag den 17. marts kl. 19.** Film og foredrag i Karup Bio i samarbejde med biografen. *"Om tyske flygtninge på Karup-fladen efter 2. verdenskrig"*. Tidl. turistchef Jørn Søndergaard fortæller bl.a. om østtyskernes farefulde flugt fra deres hjemegn og om forholdene i flygtningelejrene i Grove og Gedhus. Foredraget illustreres med mange billeder fra Grovelejren, og desuden vises en lille film med en gribende beretning om en ung kvindes flugt fra Østtyskland til Danmark, hvor hun blev anbragt i Grovelejren. Billetter kan bestilles via biografen. Arrangementet vil blive annonceret i Ugeavisen og på Karup Bios hjemmeside, hvor man vil få yderligere oplysninger.

Foredrag med billeder fra flygtningelejren i Grove

I februar var det 60 år siden, de sidste flygtninge forlod flygtningelejren i Grove. Den 17. marts kl. 19 i Karup Bio vil tidligere turistchef Jørn Søndergaard fortælle om de store flygtningelejre i Grove og Gedhus og om flygtningenes 3 måneder lange flugt i vinterens værste kulde med ned til 25 frostgrader.

Han er selv en af de få danskere, der har boet i en flygtningebarak i Grovelejren. Da han blev ansat på flyvestationen i 1952, fik han nemlig anvist bolig i den tidligere tyske tandlægeklinik, der var indrettet i en af de træbarakker, som flygtningene boede i efter befrielsen. Her boede han i ca. ¾ år, og han har flere gange været guide i forbindelse med ture i området, hvor han har fortalt om flygtningelejren.

Samtidig med foredraget vises ca. 30 billeder fra Grovelejren, alle fra Lokalhistorisk Arkiv. Det er Lokalhistorisk Forening, der står som arrangør sammen med biografen, og der kan bestilles billetter på biografens hjemmeside eller på tlf. 20 83 54 36.

4. **Tirsdag den 31. marts kl. 19 på Dagcentret.** Generalforsamling for Lokalhistorisk Forening. Generalforsamlingen er forbi kl. 19,30, hvor også ikke-medlemmer er velkomne til at se en film om kartoffeltyskerne og Alheden.

Referat af generalforsamlingen i Lokalhistorisk Forening

Lokalhistorisk Forening afholdt sin årlige generalforsamling den 31. marts på Dagcentret i Frederiks. Der var genvalg over hele linjen til alle, der var på valg, og efterfølgende konstituerede bestyrelsen sig med Inger Merstrand som formand og Svend Gjødesen som næstformand. Jørn Nødskov blev kasserer, Jan Højgaard sekretær og Irma Carlsen, Hedvig

Braüner og Aase Gude menige bestyrelsesmedlemmer. Revisorer blev Vagn Lund Jensen og Edel Olesen, Nanny Würtz blev suppleant for bestyrelsen og Erik Højgaard revisorsuppleant.

I sin beretning fortalte formanden om et godt år for foreningen med medlemsfremgang og en virkelig flot tilslutning til de forskellige arrangementer. Både til filmfremvisning og foredrag har der været fulde huse. En bustur rundt i Høgild under mottoet "Kend din egn" var også en stor succes, hvor der slet ikke var plads til alle, der ville med, og den vil muligvis blive gentaget. Ved juletid modtog alle medlemmer som sædvanlig den lokalhistoriske kalender, som formanden har fundet billeder og skrevet tekster til siden 2002, og det er en tradition, hun vil fortsætte så længe som muligt.

Formanden nævnte også hjemmesiden, som stadig er under opbygning. Her kan man bl.a. finde den nedlagte Kølvrå skoles billedarkiv, artikler om egnen og billeder fra arkivet. Desuden kan man læse, hvad Viborgaviserne skrev om området for 100 år siden. Det var betydeligt mindre end i dag!

Regnskabet viste et beskedent overskud, og det blev vedtaget at fortsætte med det meget lave kontingent på 50 kr. pr. husstand. I stedet vil foreningen satse på at få et overskud i forbindelse med diverse arrangementer.

Inger Merstrand omtalte kort de kommende aktiviteter i 2009, hvor der allerede er afholdt to arrangementer i Karup Bio med meget stor succes. Det næste bliver *Åben By* den 16. maj, hvor foreningen også vil deltage med en udstilling og en konkurrence.

Efter generalforsamlingen blev der vist to film om kartoffeltyskerne.

5. **Lørdag den 16. maj.** *Åben by* i Karup/Kølvrå, hvor Lokalhistorisk Forening og arkivet står for en konkurrence med gamle billeder og vin og chokolade til de heldige vindere. Se nærmere i dagspresen i maj.

Lokalhistorisk udstilling og konkurrence var en succes

Den lokalhistoriske udstilling ved *Åben By* den 16. maj var meget velbesøgt trods det dårlige vejr, og i alt deltog 73 i den lille konkurrence, hvor folk bl.a. skulle gætte, hvem der var hvem af kendte ansigter i en yngre udgave.

Her er de rigtige navne: 1. Irene Søjborg. 2. Per Johansen. 3. Merete Würtz. 4. Børge Krogh. 5. Lene Stidsen. 6. Knud Gaarn-Larsen. 7. Hanne Nielsen. 8. Jens J. Jeppesen.

Årstallene på de gamle ugeaviser var: 1950, 1986, 1999 og 1972, og de to heldige vindere af henholdsvis to flasker vin og en æske chokolade blev Jeanne Sunesen, Poppelvej 10, og Ida Nielsen, Årestrupvej 84, begge Karup.

På opfordring af flere er den lille udstilling med gamle artikler og billeder fra Karup/Kølvrå flyttet hen på biblioteket, hvor den kan ses indtil slutningen af juni.

6. **Lørdag den 6. juni.** Indvielse af natursti langs Karup Å. Start kl. 14 ved Høgild Møllegård på Åhusevej 31.

Vandreturen starter ved den smukke og velholdte Høgild Møllegård, der i gammel tid hed Høgildgård og først fik sit navn i 1950'erne. Det er på møllegårdens jord, naturstien er etableret. Den rigtige møllegård ligger på den anden side af vejen, hvor der har ligget en vandmølle siden 1550.

Den 6. juni indvies en natursti på ca. 2 km. langs med Karup Å i et usædvanligt smukt og uberørt, privatejet område ved Høgild. Der startes kl. 14 ved Høgild Møllegård på Åhusevej 31, hvor formanden for miljøudvalget, Inger Jacobsen, indvier stien, og derefter går turen gennem en af de smukkeste strækninger ved ”den tungt henskriddende Karup Å”.

Stien går forbi gamle, krogede egekrat, rester af tidligere engvandingskanaler og sjældne, meget velbevarede middelalderagre, der dækker et område på 2.6 ha. Fra de stejle brinker ved åen kan man se ud over dens mange hårnålesving i det fredede område, hvor stilheden kun afbrydes af fuglesang.

Få steder finder man et mere idyllisk og fredeligt sted end her i Høgild-området ved Karup Å.

Turlederne er skovfoged Merete Nielsen fra Viborg amt og Inger Merstrand fra Lokalhistorisk Arkiv i Karup, og Bent Søbjerg fra Høgild vil også deltage og fortælle om egnen.

På siden **Fra egnens historie** er der mere tekst og flere billeder.

7. **I sommerperioden** er der en lille udstilling på Karup Bibliotek, hvor Lokalthistorisk Arkiv udstiller kopier af gamle avisartikler og billeder fra Karup/Kølvrå.
8. **Lørdag den 29. august kl. 10,30 – 12,00 på Dagcentret.** Lokalthistorisk Arkiv viser filmoptagelser fra kartoffeltyskernes jubilæer i 1959, 1979 (Firehuse) og 1984.
9. **I september på Karup Bibliotek.** Lokalthistorisk Arkiv udstiller kopier af billeder og avisudklip om kartoffeltyskerne i anledning af 250-års jubilæet.
10. **Fredag den 27. november kl. 10 i Jethallen i Karup.** Foredrag for KFUM og K idræt om Jeppe Aakjær og Alheden. Inger Merstrand fortæller om Jeppe Aakjærs nære tilknytning til egnen og om de mange fortællinger, han har skrevet på grundlag af gamle overleveringer fra bl.a. Gedhus, Høgild, Grønhøj og Kongenshus.
11. **Den lokalhistoriske kalender.** Nu er den lokalhistoriske årskalender lige på trapperne. Den kan købes fra den 1. december de sædvanlige steder, dvs. i Døgnkiosken, på biblioteket og i Land og Fritid i Karup, i Skelhøje hos købmanden og i Frederiks i Andelskassen og i Brugsen. Prisen er som sædvanlig kun 60 kr. Billederne er – også som sædvanlig – fundet i arkivets store billedsamling, og teksten er skrevet af Inger Merstrand. Her er f.eks. billeder fra 5. maj 1945 i Frederiks, fra forskolen i Grønhøj, møllen i Havredal, et snebillede fra Skelhøje og mange andre, alle ledsaget af en oplysende tekst. Det er 9. gang, kalenderen udkommer, så hvis man har været med fra starten, har man efterhånden samlet en ”postkortbog” med 108 billeder.

